

Bulls måse. © Ingegerd Ljungblom

1. Vad är rätt?

1. Förr fanns fler våtmarker.

X. Förr fanns färre våtmarker.

2. Det finns lika många våtmarker nu som förr.

© Olle Nordell

2. Männen gräver ner dräneringsrör för att göra marken torrare.

Varför gjorde man det på 1800-talet?

1. Man ville odla nya grödor som krävde torrare marker.

X. Man ville ha mer åker för att odla på och det går inte att odla där det är för blött.

2. Det regnade mer på 1800-talet och man var tvungen att leda bort vattnet.

©Olcayo

3. Denna fågel äter fisk i skånska åar.
Vad heter den?

1. Blåhake

X. Biätare

2. Kungsfiskare

© Hans Magelssen

4. De japanska Shinkansen-tågen hade problem med ljudbangar när de passerade tunnlar i hög hastighet.

De lät då tågens nosparti härma kungsfiskarens näbb.

Vad kallas det?

1. mimikry

X. biomimikry

2. bioinnovation

Detta är våra 16 miljömål.

<i>1. Begränsad klimatpåverkan</i>	<i>9. Grundvatten av god kvalitet</i>
<i>2. Frisk luft</i>	<i>10. Hav i balans samt levande kust och skärgård</i>
<i>3. Bara naturlig försurning</i>	<i>11. Myllrande våtmarker</i>
<i>4. Giftfri miljö</i>	<i>12. Levande skogar</i>
<i>5. Skyddande ozonskikt</i>	<i>13. Ett rikt odlingslandskap</i>
<i>6. Säker strålmiljö</i>	<i>14. Storslagen fjällmiljö</i>
<i>7. Ingen övergödning</i>	<i>15. God bebyggd miljö</i>
<i>8. Levande sjöar och vattendrag</i>	<i>16. Ett rikt växt- och djurliv</i>

5. Hur många har med arbete vid åar och våtmarker att göra?

1. två (8,11)

X. hälften (4,7,8,9,11,13,15,16)

2. tre (7,8,11)

Ekonomiskt stöd

milj. kr / år (2008 års penningvärde)

Från SMHI (1995), Hoffman *et al* (1999), Jordbruksverket samt *Bruk och missbruk av jordens resurser – en svensk miljöhistoria*, (Monitor 21) Naturvårdsverket

6. Hundratusentals hektar våtmark har torrlagts i Sverige. Hur många hektar anlades mellan 2000-2009?

1. 50 000 ha

X. 7 500 ha

2. 3 000 ha

Bulls mase. © Ingegerd Ljungblom

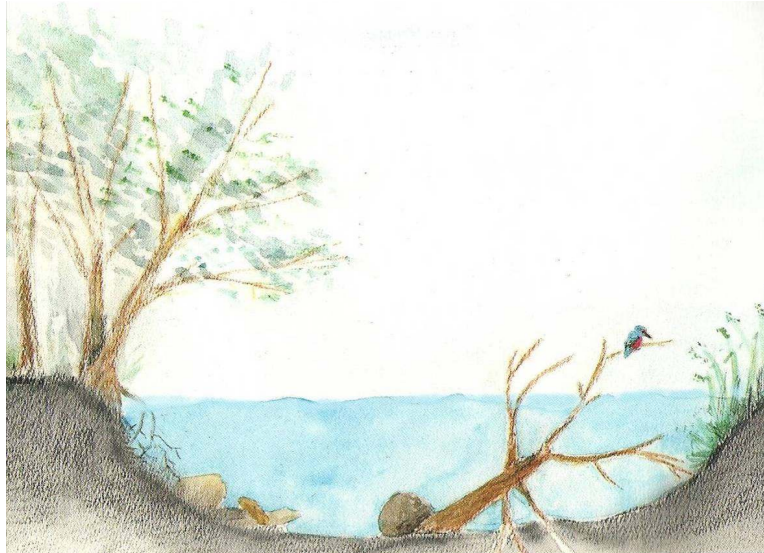
7. Varför gör man nya våtmarker? Vad stämmer bäst?

1. Man vill odla fisk. Man vill minska översvämningar. Man vill rena vattnet.

X. Man vill rena vattnet. Man vill öka biologisk mångfald. Man vill minska översvämningar.

2. Man vill rena vattnet. Man vill jaga änder. Man vill öka biologisk mångfald.

© Birgitta Bengtsson, bild ur Åmansboken, Saxån-Braåns Vattenvårdskommitté

8. Hur ska man sköta denna å?

1. Ta bort stenar och grenar.

X. Låta stenar och grenar ligga kvar.

2. Ta bort träden som står nära ån.

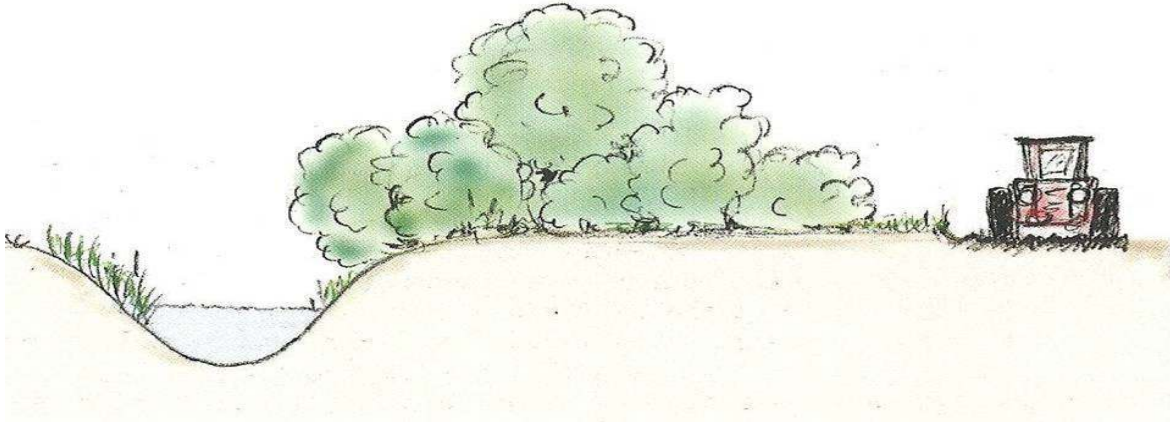
© Patricia Hofmeister

9. Är en rak eller slingrande å bäst för vattenkvalitet och djurliv?

1. Rak.

X. Lika bra.

2. Slingrande.

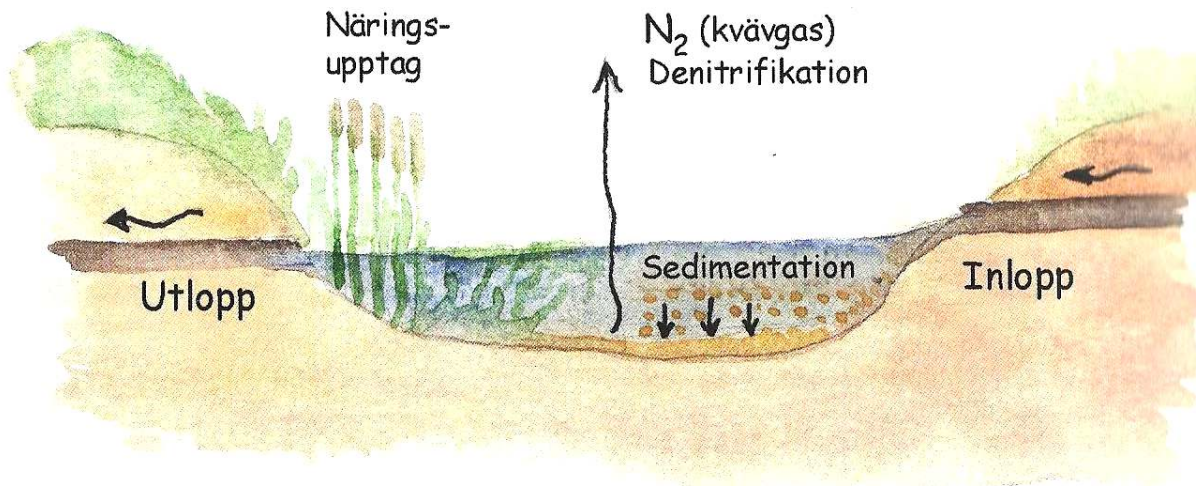
© Cecilia Holmström, bild, ur Åmansboken, Saxån-Braåns Vattenvårdskommitté

10. Mellan bäcken och åkern är det mark med vild natur som inte odlas. Varför?

1. Det är lätt att köra fast nära vattnet..

X. Det skuggar vattnet.

2. Gödning och gifter ska inte spridas till vattnet.

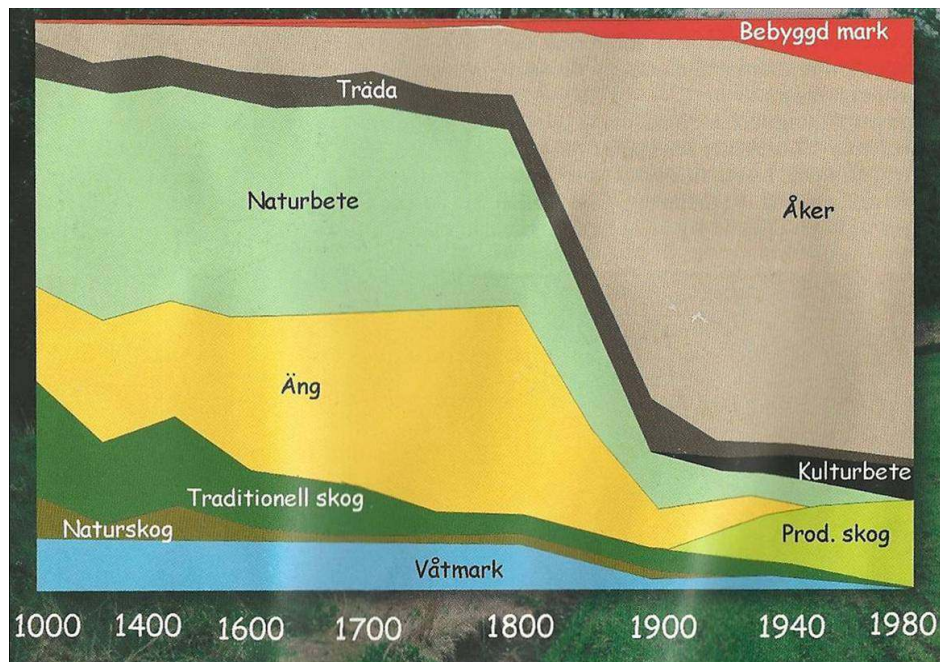
©Tette Alström, bild från Åmansboken, Saxån-Braåns Vattenvårdskommitté

11. Bilden visar hur vattnet kan renas i en damm. Vad är denitrifikation?

1. Aerob omvandling av kväve

X. Anaerob omvandling av kväve

2. Kvävefixering

Efter "Miljön i västra Skåne", Miljödepartementet 1990, SOU 1990:93. Ur Åmansboken, Saxån-Braåns Vattenvårdskommitté.

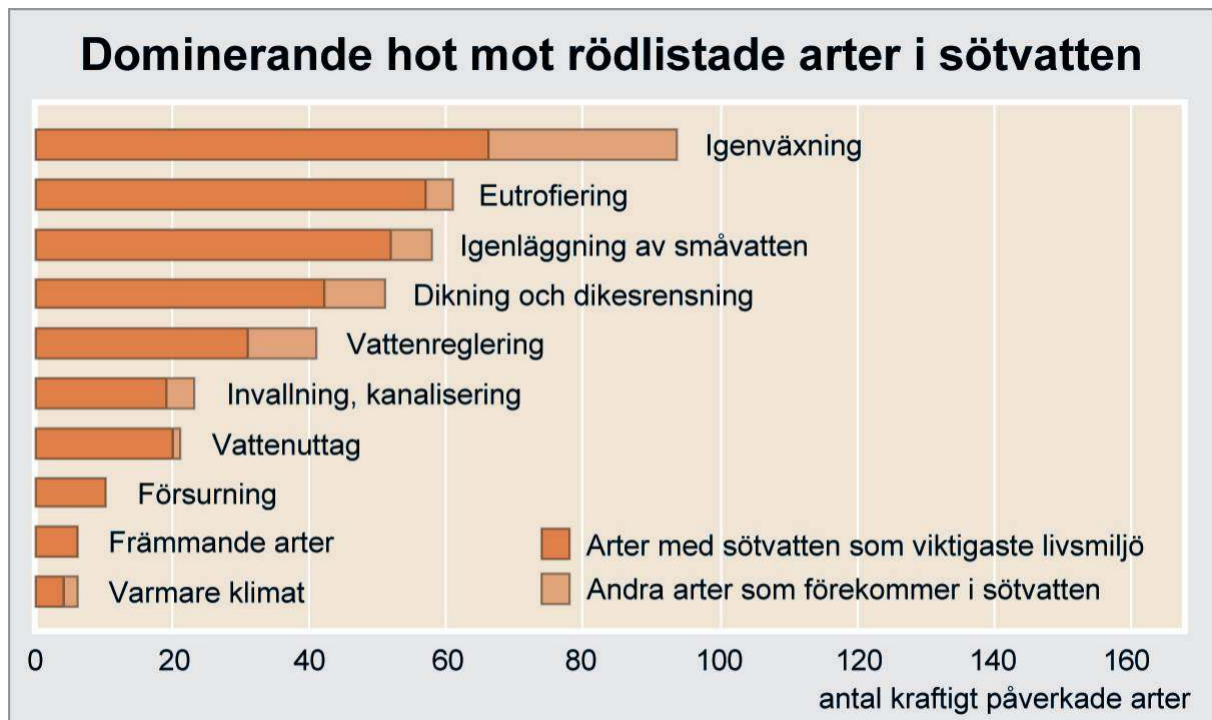
12. Vad stämmer nedan?

1. Det blev mer vildväxande skog på 1900-talet.

X. På 1800-talet försvann ängarna för att man började odla vallgrödor till djuren istället för att ta hö från ängen.

2. Andelen betesmark som inte odlats eller gödslats innan ökade på 1900-talet.

Från ArtDatabanken samt *Biologisk mångfald i Sverige* (Monitor 22), Naturvårdsverket

13. Vilket av hoten nämnda nedan är värst för ovanliga arter i sötvatten?

1. Bevattning

X. För mycket näring i vattnet

2. Fylla igen mangelgravar och andra små vattensamlingar.

© Per Madsen

14. Hur kan fler våtmarker hjälpa till här?

1. Vatten kan samlas i våtmarken istället för att svämma ut över byar och åkrar.

X. De hjälper inte.

2. Det blir ännu mer vatten när man anlägger fler våtmarker.

15. Ekosystemtjänster - hur mycket av vårt dricksvatten hämtas från sjöar och vattendrag – i princip redan färdigrenat av naturen?

1. 10 %

X. 30 %

2. hälften

© Ingegerd Ljungblom

16. Ekosystemtjänster - hur många av våra 115 viktigaste jordbruksgrödor pollineras av bin och andra insekter?

1. 87

X. 58

2. 24

© Colognephotos

17. Vilket av detta är en ekosystemtjänst?

1.flugor och andra insekter lägger ägg i komockan

X. insekter och fåglar finfördelar en komocka och gör att näringen i den sprids ut i betesmarken

2. människor städar bort komockor för hand

© Elena Elisseeva

18. Kan vistelse i naturen minska stress och göra sjuka friska?

1. Nej, inte direkt.

X. Ja, forskning visar det.

2. Nej, men man kan få bättre kondition.

Svar:

1. 1
2. X
3. 2
4. X
5. X
6. X
7. X
8. X
9. 2
- 10.2
- 11.X
- 12.X
- 13.X
- 14.1
- 15.2
- 16.1
- 17.X
- 18.X

Foto till fråga 3,4,14, 17 och 18 från dreamstime.com (<http://www.dreamstime.com/elterms.php#royaltyfree>), foto till fråga 9 från fotolia.com (<http://eu.fotolia.com/Info/Agreements/Download/M/LILBf9zKJvg8EVMYcpLK9QD9OQzh6W6H>)